

Dr Marcin Glicz, LL.M.
Wydział Nauk o Zarządzaniu i Bezpieczeństwie
Zakład Prawa
Akademia Pomorska w Słupsku

Autoreferat
przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych

1. **Imię i nazwisko:** Marcin Glicz
2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:**

2007 r. – stopień naukowych doktora nauk prawnych uzyskany na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, rozprawa doktorska pod tytułem *Odpowiedzialność cywilna za naruszenie obowiązków informacyjnych na rynku kapitałowym*, przygotowana pod kierunkiem naukowym Prof. zw. dra hab. Zdzisława Brodeckiego;

2002 r. – stopień akademicki *magister legum* (LL.M.) uzyskany na Wydziale Nauk Prawnych Uniwersytetu w Kolonii (*summa cum laudae*);

2000 r. – tytuł zawodowy magister prawa, uzyskany na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego.
3. **Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:**

Od 1 marca 2019 r. – adiunkt w Zakładzie Prawa na Wydziale Nauk o Zarządzaniu i Bezpieczeństwie, Akademia Pomorska w Słupsku;

1 października 2015 r. – 28 lutego 2019 r. – adiunkt w Katedrze Prawa Cywilnego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie;

1 października 2007 r. – 30 września 2015 r. – adiunkt w Katedrze Prawa Handlowego i Międzynarodowego Prawa Prywatnego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Gdański;

1 października 2007 r. – 30 września 2017 r. – starszy wykładowca, Instytut Ekonomiczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu;

18 lutego 2002 r. – 30 września 2007 r. – asystent w Katedrze Prawa Handlowego i Międzynarodowego Prawa Prywatnego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Gdański.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789)

a) tytuł osiągnięcia naukowego:

Autorstwo monografii pod tytułem: *Spółka publiczna a spółka akcyjna. Analiza typologiczna*;

b) autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy:

Marcin Glicz, *Spółka publiczna a spółka akcyjna. Analiza typologiczna*, wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018, recenzent wydawniczy: dr hab. Piotr Zapadka, prof. UKSW;

c) omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania:

Przedkładana jako osiągnięcie naukowe monografia pt. „*Spółka publiczna a spółka akcyjna. Analiza typologiczna*” stanowi zwieńczenie moich wieloletnich badań nad zagadnieniem płaszczyzn dyferencjacji spółki publicznej i spółki akcyjnej. Podstawowym teoretycznoprawnym osiągnięciem rozprawy, mającym znaczenie dla dogmatyki prawa, jest dokonanie szczegółowej i oryginalnej analizy płaszczyzn systematyzacji, zgrupowania i uporządkowania obowiązujących norm, dotyczących spółki publicznej i stworzenia na ich podstawie kryteriów typologicznego różnicowania spółki publicznej od spółki akcyjnej. Płaszczyzny te objęły sferę funkcjonalną, ustrojowo-organizacyjną oraz sferę ochrony akcjonariuszy.

Z uwagi na znaczną doniosłość teoretyczną, lecz także praktyczną podjętych rozważań, budzących jednocześnie liczne wątpliwości związane z wykładnią obowiązujących przepisów prawnych, dokonana analiza jest kolejnym krokiem w badaniach nad stosunkami społecznymi, a poprzez to przyczynia się do rozwoju prawa prywatnego. Wywody zawarte w monografii mają bowiem istotne znaczenie w dyskusji nad aspektami organizacyjnymi i gospodarczymi funkcjonowania spółek publicznych. Ze względu na to, że w pracy dokonano także określenia umiejscowienia spółki publicznej w typologii spółek handlowych przeprowadzone badania powinny korzystnie wpłynąć na proces tworzenia prawa w zakresie stosunków wewnętrznych i zewnętrznych spółki publicznej.

Dokonane w pracy naukowe omówienie płaszczyzn dyferencjacji spółki publicznej i spółki akcyjnej ma charakter wieloaspektowy. Kierunek badań wyznaczyły cztery główne cele, nawiązujące do scharakteryzowanego powyżej przedmiotu rozważań. Po pierwsze, ustalenie paradygmatu prawa rynku kapitałowego jako zespołu założeń teoretycznych koniecznych dla przeprowadzenia formalnej analizy instytucji prawnej. Po drugie, analiza koncepcji dyferencjacji spółki akcyjnej i spółki publicznej na gruncie obowiązujących przepisów prawa polskiego oraz poglądów polskiej i obcej doktryny prawa handlowego, z uwzględnieniem argumentów historycznoprawnych. Po trzecie, zrekonstruowanie normatywnych płaszczyzn dyferencjacji spółki akcyjnej i spółki publicznej przez wyodrębnienie i uporządkowanie obowiązujących w tej materii regulacji oraz analiza stopnia nasilenia jej cech relacyjnych. Po czwarte, ocena umiejscowienia systemowego spółki publicznej oraz sformułowania w tym zakresie pożądanych kierunków zmian i korekt obowiązującego stanu prawnego.

Przeprowadzone badania pozwoliły na sformułowanie tezy, że spółka publiczna powinna być umiejscowiona w reżimie prawnym rynku regulowanego. Zapatrywanie to staje się głównym elementem dyferencjacji spółki publicznej i spółki akcyjnej, i to zarówno w przypadku autonomicznych modeli regulacji spółek kapitałowych, jak również modeli zintegrowanych. Teoretyczne i dogmatyczne powiązanie spółki z rynkiem regulowanym następuje za pomocą akcji, która stanowi instrument finansowy, czyli jeden z przedmiotowych elementów organizacji rynku. Spółka staje się zatem podmiotem złożonych stosunków prawnych nie tylko w sferze korporacyjnej, ale również w sferze obrotu jej akcjami. Regulacja tych stosunków opiera się jednak na paradygmacie odmiennym od kodeksowego. Spółka publiczna, aby móc być podmiotem tych stosunków, podlega odrębnemu reżimowi prawnemu, na który składa się szereg rozbudowanych

normatywnie konstrukcji prawnych wywierających wpływ także na rozwiązania klasycznego prawa akcyjnego.

Udowodniono, iż odmienny dla spółki publicznej paradygmat regulacji, a także obserwowane w niektórych porządkach prawnych tendencje deregulacyjne w zakresie spółek akcyjnych, zmieniają optykę obowiązującego kryterium dyferencjacji typów normatywnych spółek opartego na ustalonym modelu strukturalnym i organizacyjnym spółki. Spółka publiczna wykracza zatem poza neutralny model organizacyjny spółki akcyjnej, odzwierciedlony w abstrakcyjnych regułach kodeksu spółek handlowych. Nie jest bowiem ujmowana wyłącznie jako forma organizacyjnoprawna służąca realizacji określonych celów, ale jako podmiot specjalistyczny, funkcjonujący w reżimie rynku kapitałowego, którego fundament normatywny oparty został na autonomicznym paradygmacie regulacji. Umieszczenie spółki publicznej w otoczeniu prawnym norm odnoszących się do obrotu na rynku regulowanym stanowi główny element konstruowania jej definicji w większości analizowanych porządków prawnych. Pojęcie spółki publicznej jest zatem nacechowane funkcjonalnie przez ścisłe jej powiązanie z zasadami obrotu opartego na całkowitej i permanentnej przejrzystości.

W pracy wykazano wadliwość przyjętej przez polskiego ustawodawcę normatywnego kryterium różnicowania spółki publicznej od spółki modelowej, opartego na koncepcji dematerializacji akcji. Odmierna koncepcja związania spółki z rynkiem regulowanym znajduje, jak pokazują analizy prawnoporównawcze, zastosowanie nawet w przypadkach uznawania spółki publicznej za jureidyczny model wyjściowy spółki akcyjnej. Wydaje się jednak, biorąc pod uwagę ewolucję unormowania spółki publicznej, że modelową konstrukcją pozostaje zawsze spółka akcyjna niepubliczna. Przyjęcie przeciwnego stanowiska wymagałoby dokonania istotnej rekonstrukcji systemu spółek kapitałowych, który ugruntowany został w drodze długotrwałej ewolucji normatywnej. Dlatego bardziej właściwe wydaje się utrzymanie odrębności regulacyjnej spółki publicznej w stosunku do spółki modelowej, którą jest spółka akcyjna.

Kolejny wniosek, sformułowany po analizie modelu informacyjnego spółki publicznej, to wyraźne jego zorientowanie na potrzeby uczestników obrotu jako podmiotów pozostających w szczególnej, nacechowanej nierównowagą informacyjną relacji ze spółką publiczną. Aspekt podmiotowy informacji stanowi ważny element konstrukcyjny modelu informacyjnego. Nie oznacza to jednak, że model informacyjny spółki publicznej chroni wyłącznie interesy indywidualne. W strukturze modelu informacyjnego spółki publicznej pojawiają się również relacje o charakterze korporacyjnym, wynikające z faktu umiejscowienia w nim elementów należących

pierwotnie do prawa spółki akcyjnej. Wspólnym motywem obowiązywania reżimu informacyjnego w spółce modelowej i w spółce publicznej jest konieczność uzyskania wiedzy potrzebnej do podjęcia określonych decyzji, czy to w zakresie wykonywania indywidualnych uprawnień korporacyjnych, czy związanych z ponadindywidualnym interesem uczestników rynku. Jednak w przypadku spółki publicznej kompleks norm składających się na reżim informacyjny zawiera różnicujące ją od spółki akcyjnej charakterystyczne elementy materialne i formalne.

Przeprowadzone badania wykazały, iż elementy korporacyjne i elementy związane z uczestnictwem spółki w obrocie mogą pozostawać ze sobą we wzajemnej kolizji. Źródłem jej powstawania należy dopatrywać się w przechodzeniu w spółce publicznej scentralizowanych stosunków korporacyjnych, których podmiotami jest spółka i akcjonariusz, w stosunki zdecentralizowane, których treść determinują mechanizmy obrotu. Wydaje się jednak, że kolizja taka nie jest dowodem na niepoprawność konstrukcji modelu, nie ma również na celu eliminacji niektórych jego elementów, lecz ich relatywizację, w zakresie wymaganym dla utrzymania integralności oraz zapewnienia skuteczności całokształtu jego funkcjonowania. Zauważono jednocześnie, że to nie spółka publiczna jako struktura, ale jej czynnościowy charakter stanowi pole dyferencjacji wobec modelowej spółki akcyjnej. Charakterystyczna jest w tym przypadku łączność treściowa norm, współzależność prakseologiczna wyznaczanych przez nie zachowań i wspólne uzasadnienie aksjologiczne. Jest to jednocześnie zespół znamion składających się na odrębny typ funkcjonalny. W kontekście typologicznym spółka publiczna, inaczej niż spółka modelowa, charakteryzuje się całkowitą i permanentną transparentnością opartą na reżimie rynku regulowanego.

Dokonana w dalszej części pracy analiza przepisów składających się na drugą płaszczyznę różnicowania spółki publicznej i spółki akcyjnej dowiodła ich ścisłego powiązania z charakterystycznymi dla tej instytucji zjawiskami rozproszenia akcjonariatu oraz relatywizacji stosunku członkostwa akcjonariusza w spółce, która stanowi rezultat nakładania się na modelowy stosunek korporacyjny relacji inwestycyjnej oraz pozakodeksowej warstwy regulacyjnej stosunków obrotu. Ustawodawca, wprowadzając odrębne dla spółki publicznej rozwiązania normatywne, dąży do utrzymania pierwotnych funkcji walnego zgromadzenia, w drodze zwiększenia stopnia uczestnictwa i wykonywania prawa głosu przez rozproszony, w tym również transgranicznie, akcjonariat spółki. Realizacja tych celów wymagała modyfikacji normatywnych podstaw zwoływania walnego zgromadzenia, które z chwilą dokonania ogłoszenia staje się zdarzeniem obejmującym szereg czynności o charakterze informacyjnym.

Istotnym elementem odrębności spółki publicznej jest modyfikacja modelowych reguł reżimu legitymacyjnego. Zmiany te dotyczą różnicowania sytuacji prawnej akcji występujących w postaci dokumentu oraz akcji zdematerializowanych. W pierwszym przypadku zachowana zostaje zasada ustalenia uprawnienia do uczestnictwa w zgromadzeniu za pomocą wpisu do księgi akcjonariuszy lub przez złożenie dokumentów akcji na okaziciela w spółce, natomiast w drugim przypadku ustawodawca wprowadza, złożone z kilku etapów postępowanie, którego przebieg uwzględnia elementy instytucjonalnej infrastruktury obrotu. Zauważono w szczególności, że walne zgromadzenie w spółce publicznej nie jest wyłącznie forum grupującym akcjonariuszy aktywnie wyrażających swoją wolę, ale również inwestorów funkcjonujących w ramach zorganizowanego obrotu na rynku kapitałowym, którzy kierują się dalece zróżnicowanymi motywami uczestnictwa w spółce. W ujęciu typologicznym spółki publicznej dostrzec można zmniejszenie ustrojowej roli walnego zgromadzenia jako miejsca kształtowania woli korporacyjnej. W modelowym kształcie prawo akcyjne odwołuje się bowiem do koncepcji członkostwa, na które składają się zarówno prawa majątkowe, jak i osobiste. Zasadnicze znaczenie w klasycznym modelu spółki akcyjnej ma prawo wewnętrzne, czyli porządek osoby prawnej wyposażonej w majątek, z także zorientowane korporacyjnie interesy w zakresie realizacji celu spółki i wpływania na kierunki jej działalności, przez udział w odbywającym się w określonym miejscu i czasie walnym zgromadzeniu.

W badaniach wykazano, iż integralną częścią analizy funkcjonowania spółki publicznej jest ocena skuteczności zastosowanych modyfikacji normatywnych, zwłaszcza w kontekście roli, jaką im się przypisuje. Modyfikacje sfery ustrojowo-korporacyjnej w spółce publicznej, dokonane w następstwie implementacji przepisów unijnych, nie zawsze wykazują pożądaną efektywność.

Konfrontacja zmodyfikowanej płaszczyzny ustrojowo-korporacyjnej spółki publicznej z paradygmatem prawa rynku kapitałowego daje podstawy do sformułowania następujących wniosków. Z jednej strony brak aktywności akcjonariuszy w sytuacji istnienia instrumentarium nakierowanego na jej zwiększenie powoduje, że tzw. racjonalna apatia traci cechę racjonalności. Z drugiej zaś, aktywność akcjonariuszy drobnych może wykazywać cechy zachowań nieracjonalnych z punktu widzenia interesów spółki, czemu może sprzyjać rozszczepienie legitymacji materialnej i formalnej wskutek oddziaływania reżimu legitymacyjnego w spółce publicznej. Zauważono, że większa niż w przypadku spółki modelowej skala rozdzielania funkcji właścicielskich i menedżerskich wzmacniająca

autonomiczność zarządu jest konsekwencją istnienia liczego i rozproszonego akcjonariatu. Okoliczność ta, wraz ze złożonością organizacyjną spółki publicznej, stanowią motywy dla wzmocnienia kolegalności rady nadzorczej jako swoistej emanacji walnego zgromadzenia.

W pracy przyjęto, iż kolejny obszar regulacji różnicujących spółkę publiczną od spółki akcyjnej obejmuje płaszczyznę ochrony akcjonariusza. Ustawodawca wprowadza w tym zakresie instrumenty o charakterze wewnątrz korporacyjnym, jak również mające charakter zewnętrzny, czyli osadzone w reżimie regulacyjnym rynku kapitałowego. Zmiany zachodzące w strukturze akcjonariatu spółki publicznej wskutek nabywania znacznych pakietów akcji stanowią kolejne pole różnicowania spółki publicznej od spółki akcyjnej. W kontekście regulacji ochrony akcjonariuszy szczególne znaczenie mają unormowania dotyczące zniesienia dematerializacji akcji. Powodują one bowiem utratę statusu spółki publicznej. Proces ten, z uwagi na jego silne oddziaływanie na mechanizm obrotu akcjami spółki, implikuje potrzebę objęcia go regulacją o charakterze reglamentacyjnym. Regulacje środków oddziaływania reglamentacyjnego w zakresie znoszenia dematerializacji są nakierowane na ochronę prawidłowości funkcjonowania mechanizmów obrotu, natomiast ochronie akcjonariuszy spółki ma służyć model wewnątrz korporacyjny. Normy należące do sfery korporacyjnej realizują w tym przypadku funkcję ochronną przed naruszeniami praw mniejszości spowodowanymi działaniem norm prawa rynku kapitałowego. Z uwagi na istotne skutki zniesienia dematerializacji akcji wymagana jest w tym przedmiocie uchwała walnego zgromadzenia, która stanowi główny element modelu procedury dematerializacji akcji spółki publicznej.

Dokonana analiza poszczególnych płaszczyzn różnicowania spółki publicznej i spółki modelowej wykazuje wydzielenie norm prawnych regulujących zachowania służące realizacji określonych celów i urzeczywistnieniu wartości składających się na paradygmat prawa rynku kapitałowego. Ustawodawca nie uczynił pierwszego kroku w kierunku stworzenia całkowicie odrębnego prawa spółki publicznej oderwanego od prawa spółki modelowej. Obie spółki znajdują się w jednej strukturze regulacyjnej kodeksu spółek handlowych, ale wobec jednej z nich obowiązują dodatkowe unormowania zamieszczone zarówno w kodeksie, jak i w przepisach ustaw szczególnych. Co więcej pochodzą one z różnych faz ewolucji regulacji, czego efektem jest znaczne zwiększenie w kodeksie spółek handlowych ilości przepisów szczególnych dotyczących spółki publicznej. W ten sposób dochodzi do pewnego rodzaju ekstrapolacji regulacyjnej, gdzie ustawodawca przez nieznaną w prawie akcyjnym paradygmat regulacji wkracza na jego konstrukcje klasyczne i wprowadza rozwiązania dotychczas

nieobjęte regulacjami kodeksu spółek handlowych. W konsekwencji kodeksowe przepisy prawa spółki akcyjnej interpretowane są dla spółki publicznej przez funkcjonalne odniesienie do rynku kapitałowego, zwłaszcza w kontekście statusu akcjonariusza jako inwestora i zastępowania niektórych mechanizmów ochronnych prawa korporacyjnego przez prawa rynku kapitałowego.

Wykazano tezę, iż wadliwość unormowania definicyjnego spółki publicznej w ustawie o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych kwestionuje dogmatyczną poprawność całokształtu ujęcia spółki publicznej, jako podmiotu związanego z określonym obszarem funkcjonowania obrotu, co w dalszej perspektywie wypacza normatywny sens przepisów zarówno kodeksu spółek handlowych, jak i ustaw szczególnych. Rozszerzanie zakresu przedmiotowego płaszczyzn różnicowania spółki publicznej na skutek zwiększania kompleksu unormowań w obrębie kodeksu podważa zawartą w nim systematyzację spółek handlowych. Stworzenie w kodeksie spółek handlowych co najwyżej namiastki regulacji odrębnej typologicznie spółki, jaką jest spółka publiczna, może natomiast stanowić początek do stopniowej dekonstrukcji dogmatycznej systematyki prawa spółek.

W konkluzji sformułowano postulat zachowania odrębności typologicznej spółki publicznej przez zamieszczenie dotyczącej jej materii poza kodeksem spółek handlowych, w ustawie o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Za takowym umiejscowieniem przemawia istota typu jako całokształtu znamion spółki publicznej, wyróżnionego na poszczególnych płaszczyznach porównawczych z akcyjną spółką modelową. Sama granica rozróżnienia między spółką publiczną jako typem szczególnym spółki akcyjnej, a spółką modelową ulega zatem przesunięciu na grunt regulacji zamieszczonych w szczególnym akcie prawnym, a nie w kodeksie spółek handlowych. Uznano, że takie umiejscowienie linii rozgraniczającej pozwoli na pełniejsze odniesienie do paradygmatu prawa rynku kapitałowego, a nadto na wyróżnienie kompleksu unormowań, które mogą być przydatne z punktu widzenia prowadzenia skoordynowanej polityki prawotwórstwa i stosowania prawa w odniesieniu do spółki publicznej. Wyrażone zapatrywanie nie zmienia jednak klasyfikacji normatywnej spółki publicznej jako spółki akcyjnej.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych

Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych obejmują zagadnienia należące do obszarów **prawa handlowego** oraz **prawa prywatnego międzynarodowego**. Składają się na nie 47 publikacji o charakterze naukowym, obejmujących autorstwo czterech opracowań o charakterze systemowym, współautorstwo sześciu komentarzy a także współredakcję jednego z nich, autorstwo osiemnastu opracowań w książkach w tym jedno współautorskie, jedenaście artykułów w czasopismach krajowych i zagranicznych, współautorstwo artykułu oraz autorstwo sześciu glos. Odrębnej wzmianki wymaga opublikowanie przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych czterech artykułów naukowych, m.in. w Przeglądzie Prawa Handlowego i Przeglądzie Ustawodawstwa Gospodarczego, jednego opracowania stanowiącego rozdział w książce oraz jednej glosy. Aktywność naukowo-badawcza po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych dotyczyła zróżnicowanej problematyki, w której skład wchodzi zarówno zagadnienia dotyczące prawa przedsiębiorców, jak i umów handlowych oraz zagadnienia prawa papierów wartościowych.

W obszarze prawa papierów wartościowych znaczący nurt badawczy stanowiły zagadnienia prawa rynku kapitałowego. Problematykę podejmowałem samodzielnie, jak również w opracowaniach zbiorowych. W publikacji *Prawo rynku kapitałowego. Komentarz* M. Wierzbowski, L. Sobolewski, P. Wajda (red.) Warszawa 2012, dokonałem kompleksowej analizy i wykładni przepisów art. 154-161c o obrocie instrumentami finansowymi, dotyczących informacji poufnych. Szczegółowej analizie poddane zostały atrybuty informacji poufnej oraz obowiązki określonych podmiotów związane z jej cyrkulacją. Istotne znaczenie miały zachodzące zmiany interpretacji niektórych przepisów reżimu informacji poufnych, wynikające z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktywności prawodawcy unijnego. Z uwagą śledziłem tendencje regulacyjne w tym zakresie na poziomie unijnym, czego wyrazem jest publikacja: *Europeizacja prawa w zakresie informacji poufnych na rynku kapitałowym – nowe tendencje* (w:) J. Gliniecka, E. Juchniewicz, T. Sowiński, M. Wróblewska (red.) *System Prawnofinansowy. Prawo Finansowe wobec wyzwań XXI w. Law And Finance The Financial Law Towards Challenges of the XXI Century*, Warszawa 2013. Zaprezentowałem tezę o daleko idącym zaostreniu dotychczas obowiązujących regulacji. Mój głos w dyskursie naukowym na temat reżimu informacyjnego rynku kapitałowego został również zaprezentowany na konferencji Wpływ Europeizacji Prawa na Instytucje Prawa Handlowego, IX Ogólnopolski Zjazd Katedr Prawa Handlowego, 26 – 28 września 2013 r., gdzie wygłosiłem

referat na temat *Stany faktyczne rozciągnięte w czasie a obowiązki informacyjne spółki publicznej*, w ramach którego zaprezentowałem stanowisko, że wątpliwości interpretacyjne w zakresie delimitacji informacji precyzyjnych w stanach faktycznych rozciągniętych w czasie uzasadniają stosowanie przez emitentów dozwolonych opóźnień ich ujawniania. W kolejnych wydaniach komentarza *Prawa rynku kapitałowego. Komentarz* M. Wierzbowski, L. Sobolewski, P. Wajda (red.), wyd. 2 Warszawa 2015, wyd. 3 Warszawa 2019, poddałem weryfikacji wcześniejsze wyniki badań pod kątem zarysowujących się tendencji regulacyjnych, przedstawiając ewolucję harmonizacji reżimu informacyjnego, aż do uchylenia przepisów krajowych i przyjęcia zunifikowanego reżimu prawnego w postaci Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku).

Przeprowadziłem także analizę wypowiedzi judykatury w tym zakresie, w szczególności Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, którą zawarłem w glosie *Glosie do wyroku TS z dnia 28 czerwca 2012 r., w sprawie C-19/11*, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2012, nr 4 oraz glosie do wyroku TS z dnia 11 marca 2015 r., w sprawie C- 628/13, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2015, nr 2. Najważniejszą konkluzją wynikającą z przeprowadzonych analiz jest teza, że prawodawca rozpoznaje charakterystyczne relacje zachodzące w obrocie na rynku finansowym dotyczące zjawisk nierównowagi informacyjnej i sukcesywnie dąży do jej niwelowania za pomocą rozbudowanego instrumentarium prawnego, opartego na zróżnicowanych metodach regulacji przeciwstawnych interesów. Nieustanna konieczność wyważania interesów podmiotów uczestniczących w obrocie instrumentami finansowymi została zaakcentowana w publikacji *Interes spółki publicznej a obowiązek ujawniania informacji poufnych* w: A. Olejniczak, T. Sójka, *Societas et Obligationes – Tradycja, Współczesność, Przyszłość, Księga Jubileuszowa Profesora Jacka Napierały*, Poznań 2018.

Do publikacji z zakresu prawa papierów wartościowych należy zaliczyć również opracowania obejmujące problematykę prawa kolizyjnego. W publikacji *Lex cartae sitae w obrocie zdematerializowanymi papierami wartościowymi* w: J. Poczobut (red.) *Współczesne wyzwania prawa prywatnego międzynarodowego*, Warszawa 2013 została postawiona teza, że podstawową rolę w ustalaniu statutu rzeczowego papierów wartościowych powinien odgrywać łącznik *situs cartae*, czyli fizycznego położenia dokumentu. Jednakże warunki współczesnego międzynarodowego obrotu papierami wartościowymi, lokalizacja

infrastruktury pośredniczącej w transakcjach, zdalny dostęp do rachunków, ale przede wszystkim dematerializacja papierów wartościowych, powodują, że określanie prawa właściwego dla papierów wartościowych napotyka na nowe problemy interpretacyjne, których skutkiem jest relatywizacja klasycznych reguł powiązywania stosunków prawnych dotyczących międzynarodowego obrotu papierami wartościowymi z właściwym obszarem prawnym.

Zagadnienia kolizyjnoprawne papierów wartościowych stanowiły przedmiot opracowania o charakterze systemowym zawartego w *Systemie prawa prywatnego. Prawo prywatne międzynarodowe*, t. 20B (red. tomu M. Pazdan), Warszawa 2015. Najważniejsze wyniki badań tam zawartych pogrupowane zostały na poszczególne płaszczyzny normatywnego ujęcia papierów wartościowych. Problemy powstające przy dokonywaniu zabiegów kwalifikacyjnych, wymagają odwołania się do argumentów natury funkcjonalnej, dzięki którym możliwe jest uwzględnienie celu instytucji prawnej, przy jednoczesnym oderwaniu się od systematyki prawa merytorycznego *legis fori*. Teza ta została oparta na wynikach badań prawnoporównawczych, które wykazały daleko idące zróżnicowanie konstrukcji jurydycznej papierów wartościowych w poszczególnych systemach prawnych łączących elementy prawnorzeczowe i obligacyjne. Decydujące z punktu widzenia kwalifikacji zakresu normy kolizyjnej są zatem znamiona funkcjonalne. W kontekście problematyki statutu rzeczowego papieru wartościowego podkreślono natomiast znaczenie łącznika miejsca położenia papieru wartościowego. W przypadku łącznika miejsca prowadzenia rachunku w systemie rozrachunku papierów wartościowych opowiedziano się za koncepcją rachunku dokumentującego nabycie jako adekwatnego kryterium powiązania. Krytycznie oceniono natomiast koncepcje dopuszczalności zastosowania wyboru prawa jako miarodajnego kryterium wskazania prawa właściwego dla stosunków prawnorzeczowych w międzynarodowym obrocie papierami wartościowymi.

Kontynuację i rozwinięcie problematyki międzynarodowego obrotu papierami wartościowymi stanowiło kolejne opracowanie o charakterze systemowym, zawarte w publikacji S. Włodyka, A. Szumański, *System prawa handlowego*, t. 4, wyd.2 (red. tomu M. Stec), Warszawa 2016, które dotyczyło w znacznej części problematyki regulacji materialnoprawnych prawa jednolitego i skupiało się na zagadnieniach funkcjonalnych i konstrukcyjnych transgranicznego obrotu instrumentami finansowymi. Pogłębionej analizie poddano systemy deponowania papierów wartościowych w obrocie międzynarodowym w państwach, których regulacje prawne

mają szczególną doniosłość dla międzynarodowego rynku finansowego. Najważniejszym wynikiem przeprowadzonych badań jest konkluzja, że zróżnicowanie natury prawnej zapisów papierów wartościowych na rachunkach w poszczególnych porządkach prawnych nie stoi na przeszkodzie w dokonywaniu bezpośrednich transakcji międzynarodowych, ale może potencjalnie wpływać na pewność prawa.

Działania zmierzające do ujednolicenia reżimu prawnego papierów wartościowych zapisanych na rachunku w sferze materialnoprawnej stanowią dla prawodawcy znacznie większe wyzwanie niż przebiegająca w sferze prawa publicznego harmonizacja otoczenia regulacyjnego rynku finansowego. Zróżnicowanie konstrukcji prawnych zapisów instrumentów finansowych na rachunkach ma bowiem swoje podłoże w utrwalonych koncepcjach dogmatycznych obowiązujących w poszczególnych państwach, dlatego narzucenie jednolitej klasyfikacji prawnej nie jest w stosunkach obrotu międzynarodowego możliwe. W tym zakresie opowiedziano się za koncepcją zbliżenia funkcjonalnego w tendencjach unifikacyjnych w prawie międzynarodowego obrotu instrumentami finansowymi.

W badaniach nad problematyką papierów wartościowych zajmowałem się również zagadnieniami weksli, zarówno w obrocie międzynarodowym jak i krajowym. W publikacji, *Weksel międzynarodowy według Konwencji UNCITRAL a regulacje prawa polskiego* w: J. Mojak, J. Widło, A. Żywicka (red.), *Ewolucja instytucji polskiego prawa papierów wartościowych. W 80-lecie Prawa wekslowego z dnia 28 kwietnia 1936 r.*, Lublin 2016 wykazano w szczególności, iż osiągnięcie jednolitości regulacji w zakresie weksla międzynarodowego jest mało prawdopodobne. Wynika to z głębokiego zakorzenienia w systemach poszczególnych państw ugruntowanych koncepcji normatywnych, uwzględniających długotrwałą praktykę obrotu wekslowego. Natomiast w głosie *do uchwały SN z dnia 26 kwietnia 2007 r., III CZP 19/07* Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2007, nr 4, poddałem analizie zagadnienie dochodzenia prawa z weksla. Aprobując rozstrzygnięcie zająłem stanowisko, że indosant pełnomocniczy pozostaje wierzycielem wekslowym, jeżeli posiada weksel i może wykonywać swoje prawa z weksla. Wykazałem, że twierdzenie, jakoby do czasu skutecznego odwołania pełnomocnictwa poprzez skreślenie jedynie uprawniony jest indosatariusz sprzeciwia się naturze pełnomocnictwa.

Istotna część moich publikacji dotyczy zagadnień prawa ubezpieczeniowego. W tym nurcie badawczym należy odnotować współredakcję komentarza *Prawo ubezpieczeń gospodarczych*, Brodecki, M. Serwach, M. Glicz, wyd. 2, Warszawa 2010, który zawiera omówienie przepisów

prawnych z zakresu funkcjonowania rynku ubezpieczeń. W części komentarza dotyczącej wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń poddałem analizie organizacyjnoprawną formę głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń oraz jego status w prawie polskim, który jest niezależny od wewnętrznych powiązań organizacyjnych z zagranicznym zakładem ubezpieczeń. Problematykę aktywności zagranicznych przedsiębiorców ubezpieczeniowych podjąłem również w komentarzu do kolejnego aktu prawnego jakim jest *Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej*, P. Wajda, M. Szczepańska (red.) Warszawa 2017. W opracowaniu porównałem dotychczasowy i aktualny reżim prawny stanowiący implementację regulacji unijnych. Zwróciłem uwagę na fakt, że wyjaśnienie ogólnej istoty oddziału opiera się na kryterium przedmiotowym (funkcjonalnym). Zasadnicze znaczenie ma w tym zakresie faktyczna działalność przedsiębiorcy, a nie jego podmiotowa struktura. Podkreśliłem jednocześnie, że szerokie kryterium funkcjonalne wyodrębnienia oddziału zagranicznego przedsiębiorcy ubezpieczeniowego i reasekuracyjnego jest charakterystyczne dla regulacji oddziałów zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji z siedzibami w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji oraz ich główny oddział pozostają wobec siebie w relacji wertykalnej, a nie horyzontalnej. Główny oddział to określona przepisami prawa konstrukcja organizacyjnoprawna, umożliwiająca podjęcie i prowadzenie działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej poza krajem siedziby.

Do nurtu badawczego z zakresu prawa ubezpieczeń należy zaliczyć także cykl publikacji dotyczący ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów spółek kapitałowych. W pierwszym opracowaniu *Obowiązek deklaracji ryzyka w ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej członków władz spółki kapitałowej* w: B. Gnela, M. Szaraniec (red.), *Informacja w prawie ubezpieczeń gospodarczych*, Warszawa 2015 zaprezentowałem pogląd, że wyłączenie skutków naruszenia obowiązku deklaracji ryzyka wobec niektórych osób wymaga zawarcia odpowiednich postanowień w umowie ubezpieczenia. Właściwe ukształtowanie klauzul ustanawiających rozdzielenie skutków naruszenia obowiązku deklaracji ryzyka wymaga zawsze uwzględnienia interesu spółki, który również zostaje objęty ochroną ubezpieczeniową.

W kolejnych dwóch opracowaniach podjąłem problematykę wpływu umowy ubezpieczenia na skuteczność reżimu odpowiedzialności członków organów spółek kapitałowych za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu

spółki. Problematyka ubezpieczenia została przedstawiona z perspektywy znaczenia odpowiedzialności cywilnoprawnej piastunów spółki w równoważeniu jej relacji korporacyjnych. Najważniejszą tezę zaprezentowaną w publikacji *Odpowiedzialność odszkodowawcza członków organów spółek kapitałowych z perspektywy ochrony ubezpieczeniowej* w: K. Bilewska (red.) *Efektywność zarządzania i nadzoru w spółce handlowej. W poszukiwaniu optymalnego modelu ustroju spółki*, Warszawa 2018, jest stwierdzenie, że specyfika jurydycznej konstrukcji ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków władz spółki kapitałowej jest przyczyną powstawania kolizji interesów, która zagraża realizacji funkcji przypisanych przez ustawodawcę funkcjom obowiązku naprawienia szkody. Rozwinięciem problematyki relatywizacji funkcji odpowiedzialności odszkodowawczej członków władz spółki kapitałowej jest publikacja omawiająca konstrukcję instrumentów stymulujących oddziaływanie prewencyjne. Główny rezultat badań, którego wyniki zostały zaprezentowane w publikacji *Klauzula udziału własnego w ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej członków władz spółki akcyjnej* w: E. Bagińska, W. Mogilski, M. Wałachowska, M. P. Ziemiak (red.) *O dobre prawo dla ubezpieczeń. Księga Jubileuszowa Profesora Eugeniusza Kowalewskiego*, Toruń 2019, stanowi poparta analizą prawnoporównawczą teza o braku konieczności wprowadzania rozwiązań ustawowych w zakresie zastosowania klauzuli udziału własnego. Mój głos w zakresie problematyki ubezpieczenia odpowiedzialności z perspektywy ubezpieczyciela wyraziłem także w referacie na temat *Wybrane zagadnienia konstrukcyjne ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków władz spółki kapitałowej*, wygłoszonym na konferencji Toruńskie spotkania z prawem handlowym, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu 2018, w którym akcentowałem konieczność rozważenia rozdzielania zakresu podmiotowego ubezpieczenia w kontekście zarysowujących się konfliktów interesów między zarządem a radą nadzorczą spółki.

W nurcie badawczym **prawa przedsiębiorców i prawa spółek kapitałowych** na uwagę zasługują publikacje odnoszące się do statusu akcjonariusza w spółkach z udziałem podmiotów władzy publicznej. Problematyka ta została poddana analizom w płaszczyźnie reżimu unijnej swobody przepływu kapitału. W publikacji *Złota akcja* w: Z. Brodecki (red.) *Europa przedsiębiorców*, Warszawa 2011, przedstawiłem w perspektywie unijnej oraz w perspektywie krajowej konstrukcje prawne umożliwiające ingerencję podmiotów władzy publicznej w ustrój i funkcjonowanie spółek kapitałowych oraz ocenę tych konstrukcji z punktu widzenia traktatowej swobody przepływu kapitału. Kontynuację i rozszerzenie badań nad problematyką sposobów ingerencji państwa w ustrój i funkcjonowanie spółek kapitałowych, zarówno przy

zastosowaniu unormowań prawa spółek jak i przez narzędzia pozakorporacyjne, stanowi artykuł *Status akcjonariusza a wykonywanie władzy państwowej*, Gdańskie Studia Prawnicze, t. XXII, 2009. Zawarłem w nim tezę o uprzywilejowaniu państwa w stosunkach korporacyjnych ze względu na konieczność realizacji funkcji reglamentacyjnej i korygującej. Środki te prowadzą do uprzywilejowania państwa w sposób wykraczający poza tradycyjną konstrukcję spółki kapitałowej. Takie rozwiązanie stanowi w istocie odstępstwo od tradycyjnych form oddziaływania państwa na gospodarkę i prowadzi do kumulacji jego uprawnień wtedy, gdy wymaga tego ochrona interesu nadrzędnego. Problematyki uprzywilejowania podmiotów władzy publicznej w spółkach kapitałowych dotyczyła także *Glosa do wyroku TS z 6.12.2007 w sprawach C-463/04 i C464/04* Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2008, nr 2. Aprobując odnosząc się do rozstrzygnięcia zaprezentowałem w niej stanowisko, że przy ocenie zgodności przepisów prawa krajowego z zasadą swobody przepływu kapitału należy brać pod uwagę nie tylko przepisy bezpośrednio przyznające uprawnienia państwu, ale również takie regulacje krajowe, których skutkiem jest postawienie państwa w pozycji uprzywilejowanej w stosunku do innych akcjonariuszy spółki. Znaczenie swobody przepływu kapitału dla tworzenia unijnego rynku kapitałowego stanowiło przedmiot publikacji *Swoboda przepływu kapitału a zintegrowany rynek kapitałowy*, Gdańskie Studia Prawnicze, t. XXV, rok 2011, w której zaprezentowałem tezę, że swoboda przepływu kapitału stosowana równolegle ze swobodą przedsiębiorczości oraz swobodą usług tworzy europejską przestrzeń finansową o wymiarze globalnym, otwartą na państwa trzecie. Jest ona konstytutywnym elementem rynku wewnętrznego oraz podstawą tworzenia jednolitego rynku kapitałowego jako fundamentu ustroju gospodarczego Unii Europejskiej.

W nurcie badawczym z zakresu **prawa transportowego** podejmuję problematykę organizacji procesu transportu, jak również praw i obowiązków stron umowy przewozu w różnych jego gałęziach. W pierwszej sferze badań na odnotowanie zasługują publikacje z zakresu bezpieczeństwa transportu, do których zaliczam opracowania przygotowane w ramach udziału w projekcie badawczym *Zintegrowany System Bezpieczeństwa Transportu*. W publikacji *Uwarunkowania prawne integracji systemu bezpieczeństwa w transporcie* w: R. Krystek (red.) *Zintegrowany system bezpieczeństwa transportu*, t. II, *Uwarunkowania rozwoju integracji systemów bezpieczeństwa transportu*, Warszawa 2009, bezpieczeństwo transportu przedstawiłem jako zespół zjawisk objętych reżimem prawnym. Sformułowałem także postulat integracji systemu oparty na modelu struktury podmiotowej. Obecna struktura opiera się bowiem na kryterium gałęziowym, wskutek czego dochodzi do rozproszenia regulacji

i kompetencji. Publikacja *Prawne aspekty wdrażania Zintegrowanego Systemu Bezpieczeństwa Transportu* w: R. Krystek (red.) *Zintegrowany System Bezpieczeństwa Transportu*, t. III, *Koncepcja Zintegrowanego Systemu Bezpieczeństwa Transportu w Polsce*, Warszawa 2010, zawiera natomiast propozycje *de lege ferenda* w zakresie wprowadzenia poszczególnych elementów systemu oraz ich integracji. Do zagadnień związanych z bezpieczeństwem transportu zaliczam również współautorstwo publikacji *Aktualny stan prawny w zakresie reklam widzianych z drogi i rekomendacje do zmian*, Transport Miejski i Regionalny 2013, R. 31, nr 12 w której dokonałem analizy orzecznictwa, oraz obowiązujących regulacji, w zakresie prawnej problematyki transportu drogowego.

Do problematyki prawa transportowego należy włączyć również publikacje dotyczące stosunków cywilnoprawnych związanych ze świadczeniem usług przewozu. W tym zakresie przywołać warto publikację *Ochrona praw pasażerów w przewozie lotniczym w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej* w: E. Jaremczuk (red.) *Inspiracje lotnicze: aspekty techniczne, historyczne, społeczne i prawne*, Elbląg 2014, gdzie na podstawie analizy orzecznictwa formułuję tezę o wielości i złożoności stanów faktycznych, które mogą stanowić naruszenie prawa pasażerów w przewozie lotniczym. Natomiast w zakresie stosunków związanych z odpowiedzialnością przewoźnika na wyeksponowanie zasługuje glosa do uchwały SN z dnia 13 grudnia 2007 r., III CZP 100/07, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2008, nr 4, w której aprobując odniosłem się do dokonanej przez Sąd Najwyższy kwalifikacji określonych zdarzeń, jako siły wyższej, stanowiących okoliczność egzoneracyjną w przypadku odpowiedzialności przewoźnika za przesyłkę, zestawiając ją z analogicznymi regulacjami na płaszczyźnie międzynarodowej.

We wszystkich nurtach badawczych podejmuję starania zmierzające do przedstawienia poszczególnych zagadnień na tle prawnoporównawczym. Jest to naturalna konsekwencja powiązania badanych zagadnień z funkcjonowaniem gospodarki rynkowej, stąd szczególnie istotną rolę przypisuje porównywaniu rozwiązań polskich z rozwiązaniami obowiązującymi w państwach obcych.

Prezentuję również swoje poglądy w piśmiennictwie zagranicznym, czego dowodem jest publikacja *Handelsregisterpublizität nach polnischem Recht*, Wirtschaft und Recht in Osteuropa, 2010, nr 1, omawiająca zasadę jawności rejestru przedsiębiorców w prawie polskim oraz publikacja współautorska: M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, M. Glicz, *Supporting Elderly Persons in Polish Family and Succession Law*, w: M. Brinig (red.)

International Survey of Family Law 2018, Cambridge, Antwerp, Chicago 2018, w której przedstawiłem obowiązujące polskie regulacje merytoryczne oraz kolizyjnoprawne, wraz z wypowiedziami piśmiennictwa, na temat cywilnoprawnych instrumentów ochrony osób starszych.

Z uwagą śledzę prace prawodawcy unijnego oraz wypowiedzi doktryny państw obcych we wszystkich obszarach aktywności badawczej. Jestem członkiem *European Law Institute*, w ramach którego uczestniczę w specjalistycznej grupach roboczych *Business and Financial Law* oraz *Global Private Law*. Natomiast w ramach stowarzyszenia *Freunde des Hamburger Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Privatrecht e.V.* co roku biorę udział odbywających się cyklicznie w Hamburgu międzynarodowych konferencjach z zakresu prawa handlowego, cywilnego oraz prawa prywatnego międzynarodowego organizowanych przez *Instytut Maxa Plancka dla badań prawa międzynarodowego prywatnego i porównawczego*.

Kompletny wykaz wszystkich publikacji oraz opis pozostałych osiągnięć, w tym referatów wygłoszonych na konferencjach naukowych, został zamieszczony w załączniku nr 4 *Wykaz opublikowanych prac naukowych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki*.

Dr Marcin Glicz, LL.M.